

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 43 · MATURA USTNA 2027–2028

WESELE

MIELI RÓG. MIELI PLAN. I CO?

Pytanie jawne 43: „Rola chłopów i inteligencji w sprawie niepodległościowej. Omów zagadnienie na podstawie Wesela Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst historyczny: bitwa pod Racławicami.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Chłopi w dramacie mają energię i gotowość do działania, inteligencja mogłaby nadać kierunek.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

„Wesele” pokazuje, że chłopci mają siłę i gotowość do czynu, a inteligencja język idei, ale brakuje zaufania i przywództwa, by te siły połączyć.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Racławice przypominają, że wspólny czyn był możliwy — „Wesele” pokazuje, jak łatwo go zmarnować.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Czepiec i Dziennikarz. Gospodarz i siła chłopów. Wernyhora, kosynierzy czekający na znak, zgubiony róg. Znaczenie chocholego tańca. Kontekst: Racławice — zwycięska bitwa, choć nie zwycięska insurekcja. Wniosek: czyn niepodległościowy wymaga współpracy, a nie wzajemnego podziwiania się przy stole.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — Dlaczego gotowość chłopów i patriotyczne słowa inteligencji nie wystarczają?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Potrzebne są zaufanie, wspólny cel, organizacja i przywództwo, które połączy energię ludzi z planem działania.

2. Przedstaw Czepca — Co jego rozmowa z Dziennikarzem mówi o świadomości politycznej wsi?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Czepiec czyta gazety, interesuje się polityką i przypomina Bartosza Głowackiego. Dziennikarz nie docenia jego wiedzy i widzi wieś jako spokojną, apolityczną przestrzeń.

3. Oceń Gospodarza — Co mówi o chłopach i jakie zadanie powierza mu Wernyhora?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Gospodarz mówi o godności i sile chłopów. Wernyhora wzywa go do zwołania ludzi różnych stanów do wspólnego zrywu. Podziw dla wsi musi przejść próbę organizacji.

4. Wyjaśnij finał — Co dzieje się ze złotym rogiem, a co z chłopami gotowymi do walki?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Gospodarz przekazuje róg Jaśkowi, który gubi go, podnosząc czapkę z pawimi piórami. Chłopi zbierają się z kosami, lecz nie otrzymują skutecznego sygnału i wspólnego kierunku. Chocholi taniec pokazuje bezwład całej wspólnoty.

5. Dodaj Racławice — Dlaczego Czepiec przywołuje Głowackiego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI W bitwie pod Racławicami w 1794 roku chłopscy kosynierzy walczyli w siłach Kościuszki, a Bartosz Głowacki się wyróżnił. Bitwa była zwycięska, choć całe powstanie kościuszkowskie upadło. To dowód, że chłopci mogli być ważnymi uczestnikami walki narodowej.